

تأمین تساوی کامل حقوق برای هندوهای هموطن

نمونه برجسته زرتشتی دولت ایانی براساس ایجاد و تحکیم وحدت ملی

قاسم آسمایی

اقدامات دولت امانیه برای ایجاد و تحکیم وحدت ملی نمونه برجسته از سیاست ملی آن دولت بود!

«اگر شما ملت درست غور کنید خواهید دانست که نظامات موجوده برای منفعت شخصی خان و ملک و کدام خاندان مخصوص و حکومت و مامورین و شهزاده ها و دیگر اعزه نیست بلکه در تمام آنها رفاه و آبادی و آسوده حالی غریب ترین و عاجزترین طبقه ملت ما زیرنظر گرفته شده است. تا آنها از زیر آن فشار و تکالیف که سابق از عهده سلطنت من عاجز بالای آن بیچارگان که صدا و ندای شان بجایی رسیده نمی توانست بود کاملاً مرفوع گشته دست آنهایکه چنگال های خونین خود را بجان و گوشت آن مظلومین همواره فروبرده و خون شانرا می چوشیدند کوتاه شود!»

خننده های حُرّیه دار و حُرّیه های خننده دار

برگرفته شده از کتاب دوره امانی نوشته داکتر اسدالله حبیب

حکومت امانی به مسئله وحدت ملی توجه جدی داشت و تحقق یافتن آنرا بسته با پیکار بر ضد هرگونه تبعیض میدانست. در بیانات امیر امان الله توجه به زنده گی پرحرمان طبقات زیرستم کشور بیشتر دیده میشود. وی در یکی از سخنرانی هایش گفته بود: «اگر شما ملت درست غور کنید خواهید دانست که نظامات موجوده برای منفعت شخصی خان و ملک و کدام خاندان مخصوص و حکومت و مامورین و شهزاده ها و دیگر اعزه نیست بلکه در تمام آنها رفاه و آبادی و آسوده حالی غریب ترین و عاجزترین طبقه ملت ما زیر نظر گرفته شده است. تا آنها از زیر آن فشار و تکلیف که سابق از عهده سلطنت من عاجز بالای آن بیچارگان که صدا و ندای شان بجایی رسیده نمی توانست بود کاملاً مرفوع گشته دست آنها یکچه چنگال های خونین خود را بجان و گوشت آن مظلومین همواره فرو برده و خون شان را می چوشیدند کوتاه شود.»⁽¹⁾

تادوره امانی هنود مقیم افغانستان از نگاه حقوق اجتماعی محرومتر از دیگر مردمان بودند. با درك تمایل دولت بسوی تامین عدالت اجتماعی آنان عریضه پی به شاه تقدیم کردند که حاوی این تقاضاها بود:

1. چون بعض اشخاص بعض هندوها را جبراً مسلمان می سازند امید است در این باب امر فرمایند که من بعد حکام دقت کنند.
2. در معاملات دینی مثل میراث و نکاح اجازه داده شود که به قرار حکم (دهرم شاستر) خود ما فیصله کنیم.
3. زنهای هندو از رفتن به زیارت منع استند. امید که مرحمت همایونی اجازه بدهد که آزادانه به زیارت خود بروند.
4. عبادت خانه های ما اگر ویران شوند اجازه مرحمت شود که به قرار سابق آباد کرده بتوانیم.
5. اگر کدام گاو از ما مردم مریض شود ما حسب مذهب خود آنرا ذبح نمیکنیم بلکه میگذاریم که خود بمیرد. بعض مردم در دهات این را ممر خود ساخته نمی گذارند که سقط شود. امید است که آنها تنبیه شوند تا هندوها به عذاب نباشند.
6. در خصوص دستار و دریشی قبل از این ممانعت ها موجود بوده چون قشقه تفریق هندو را از مسلمان میکند امید است که این ممانعت معاف باشد.
7. امید است برای اهل هندو اجازه داده شود که در هر جایی بخواهند زمین خریده بتوانند.
8. امید است که محصولات دفتری برابر مسلمانان گرفته و غیره از هندوان به قرار قوانین شود.
9. وقتیکه يك زن مسلمان می شود به مرد او هم تکلیف میکنند که مسلمان شود. و اگر مرد مسلمان شود زن او را هم مجبور میکنند که مسلمان شود. امید است آن نفری تنبیه شوند تا چنین نکنند.
10. هرگاه هندو پسری که پدر او حیات باشد و برضای خود مسلمان شود نامبرده اختیار مال خود را دارد که به قرار ثبوت همراه خود ببرد. امید است که مال پدر و مادر و غیره را مال او گفته به او ندهند که حق ندارد.

11. بعض هندوها که مسلمان می شوند بنا حق دعوی میراث کرده از برادران دیگر خود حق می طلبند. امید است حکام در این باب دقت کنند که اضافه طلبی و اضافه گیری نکنند.
12. هر هندویی که بخواهد از داخل افغانستان به خارج و از خارج به داخل رفت و آمد کند امید است آزادانه اجازه داده شود.
13. وقتی که خانه يك هندورا دزد بزند امید است که مثل خانه مسلمان آنرا محاکم عدلیه تحقیق کنند .
14. چون مدارس کلان برای کل اهل هنود دارالسلطنه کابل مقرر از طرف دولت شده است که هرکس از ما مردم پسران خود را مقرر کند که تا علم دینی خود را و دیگر علم ها را درس گرفته صاحب علم شوند. این هم از نوازش پادشاهست امید میکنیم که حکمی نباشد. هرگاه بعضی کسب پدری خود را بکند مختار باشد» (2)

و در جواب تقاضاهای مذکور فرمان پادشاه با این متن صادر گردید:

1. امر است که هیچکس از هنود را مجبور به مسلما نی نکنند. و اگر ثابت شد که در حق او شاهی ناحق کسی داده بود از شاهد مذکور مبلغ پنجصد روپیه جرم گرفته سه سال حبس شود.
2. منظور است.
3. اجازه است آزادانه بهر جایی که میخواهند بروند.
4. اجازه است هر وقت دهرمسال های شما ویران شود به قرار سابق آباد کنید.
5. امر است بعد از این کسی غرضدار نباشد و بگذارند که خود بمیرد. اگر کسی در این باب جبر کرده بود یکصد روپیه جریمه گرفته شود.
6. درست است. هر قسم دستار و دریشی که می پوشند بپوشند.
7. درست است هر هندو یی که از تبعه دولت افغانستان است بهر جا که بخواهد زمین خریده می تواند
8. در باب محصولات و غیره برابر مسلمانان گرفته شود.
9. درست است اگر مرد یازن برضای خود مسلمان شود شوهر با عیال او را مجبور نکنند.
10. درست است باید کمال دقت در این باب اجراء شود که حق تلفی نشود و با قبا ی او مضرت نرسد.
11. اگر پدر و برادرهای او فوت شده بود و بعد از آن یکی از آنها مسلمان شود و مال پدر تقسیم نشده باشد باصول ترکه شرعی باید حصه او گرفته شود. و اگر پیش از فوت شدن پدر یکی از پسرهایش مسلمان شده بود و بعد از آن پدرش مسلمان شده بود و بعد از آن پدرش فوت شد حق میراث را ندارد.
12. درست است حسب قواعد مرور تماماً آزادانه بیایند و بروند و در داخل افغانستان دیوان نرنجنداس و کلانترهای هندوها ضمانت و باخبری آنها را بکنند.
13. امر است که تماماً مثل حقوق مسلمان ها مال ها و حقوق هندوها را محاکم سرکاری غمخواری کنند نه تنها در باب مال دزدی بلکه در جمیع دعوی ها حقوق شان به عدالت و مساوات تحقیق کرده شود.
14. هیچ ترقی دنیا بدون علم نمیشود. اگر چه میدانم که بعد از چندسال شما پشیمان خواهید شد، بازهم چون خواهش شما درین است بدون رضای شما در مکتبهای عسکری و ملکی حکمی گرفته نمی شوند.

علاوه بر آن امتیازات ذیل از طرف حکومت برای رعایای صادقانه دولت علیه افغانستان طایفه اهل هندو از حضور معدلت نشور همایونی احسان گردید :

1. قبل از این بعض خلعتها و انعامات نقدی برای هندوهاییکه مسلمان میشدند مقرر بود. دین مبین اسلام با اینگونه اصول شایع نشده و نخواهد شد، بلکه فقط حقانیت و عدالت خودش موثراست، لهذا بعد از این انعامها ممنوع قرار داده شد که بعد از این داده نخواهد شد تا موجب نفرت هندوها نشود.
2. بعض اوقات در حین جنگ و جدل وغیره آنها از طرف چهار هندوها دشنامهای خیلی کریه که به مذهب شان هم دکه میزند داده می شد. باید محاکم عدلیه و دوایر کوتوالی چنانچه در حق مسلمانان این امر را دقت و ممانعت میکند در حق هندوها هم بشدت رسایل امتناعیه خودرا استعمال کنند و جریمه معین از ملامت گرفته شود.
3. الف: برای رفاهیت هندوهای تبعه افغانستان جزیه شان پوره نصف شده است. کسانیکه مبلغ شانزده روپیه پخته میدادند هشت روپیه و کسانیکه هشت روپیه میدادند چهار روپیه و اگر چهار روپیه میدادند حالا دو روپیه مقرر شد .

ب: اگر باقیات سنوات گذشته از بابت جزیه بر خود هندوها مانده است بخشیده شد. و اگر بر عامل و ضابط اجاره دار باشد گرفته شود.

4. در جلال آباد، غزنین، قندهار يك يك نفر از اهالی هندو در شورای حکومتی داخل شوند چنانچه در کابل انتخاب شده اند. به قرار احکامات فوق جمیع نایب الحکومه ها و حکام معمول دارند.

۱- « - خطابه ایرادیۀ ذات اقدس ملوکانه»، طلوع افغان، شماره های 35 و 36 سال 6 (ده دلو سال 1304)
۲- امان افغان، شماره ۸ سال اول، (۳۰ ثور سال ۱۲۹۹ مطابق 20 می ۱۹۲۰)
(در آینده متن مکمل کتاب پخش خواهد شد)